

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO FINANCIJA

Klasa: 410-01/12-01/1864

Urbroj: 513-07-21-06/12-05

Zagreb, 30. kolovoza 2012.

NOVI TEKST

10.9.2012

940

UZ T 18 i

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Zagreb, Trg sv. Marka 2

PREDMET: Zastupničko pitanje Dragutina Lesara u vezi s učinkovitom naplatom poreza i prireza od imućnijeg dijela stanovništva, oporavkom gospodarstva te poduzimanjem mjera radi povećanja zaposlenosti
- dostava odgovora

Veza, Vaš broj Klasa:021-12/12-01/430

Urbroj:5030110-12-1, od 05. srpnja 2012.

Povodom dopisa Vlade Republike Hrvatske od 5. srpnja 2012., Klasa: 021-12/12-01/430, Urbroj: 5030110-12-1, kojim se Ministarstvo financija određuje nositeljem pripreme prijedloga cjelovitog teksta odgovora na zastupničko pitanje Dragutina Lesara, zastupnika u Hrvatskom saboru, u vezi s učinkovitom naplatom poreza i prireza od imućnijeg dijela stanovništva, oporavkom gospodarstva te poduzimanjem mjera radi povećanja zaposlenosti, dostavljamo slijedeći prijedlog odgovora.

I. Porezna uprava sukladno članku 4. Zakona o Poreznoj upravi („Narodne novine“, broj 25/12) kontinuirano obavlja upravne i druge stručne poslove u primjeni poreznih propisa koji se odnose na provođenje ovrhe radi naplate poreza i drugih javnih davanja. Postupak naplate i ovrhe provodi sukladno odredbama Općeg poreznog zakona („Narodne novine“ broj 147/08, 18/11 i 78/12), u slučaju kada porezni obveznik nije u roku za dobrovoljno ispunjenje podmirio porezne obveze. Ovrha se provodi protiv svih poreznih obveznika, neovisno o tome da li se radi o malom ili velikom dužniku, u opsegu koji je potreban za namirenje ukupnog poreznog duga iz cjelokupne imovine poreznog obveznika.

Prema odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Općeg poreznog zakona („Narodne novine“ broj 78/12), koji stupa na snagu 23. srpnja tekuće godine, porezno tijelo može, u slučaju postojanja sumnje na zlouporabu prava na štetu poreznog tijela, pokrenuti postupak utvrđivanja odgovornosti za zlouporabu prava zakonom propisanih osoba, što se utvrđuje u samom upravnom postupku. Isti postupak moći će pokrenuti nakon što su iscrpljene sve mogućnosti naplate od glavnog dužnika. To bi značilo ukoliko se u postupku utvrđivanja odgovornosti osoba dokaže postojanje zlouporabe, što ima za posljedicu nemogućnost podmirjenja poreznog duga, tada se ovrha može pokrenuti protiv osoba koje odgovaraju kao porezni jamci, ali pod uvjetom da se porezni dug nije uspio naplatiti od glavnog dužnika.

II. Ministarstvo gospodarstva u okviru svoje nadležnosti poduzima mjere kojima se potiče oporavak gospodarstva Republike Hrvatske.

S obzirom na važnost industrijskog sektora za gospodarstvo Republike Hrvatske, od presudnog je značaja osmišljavanje i provođenje prvenstveno horizontalnih mjera za očuvanje i povećanje njegove konkurentnosti, kao i osiguranje financijskih resursa za te mjere. U tom smislu, Vlada Republike Hrvatske je kroz ministarstva zadužena za gospodarstvo i poduzetništvo provodila i provodi različite programe horizontalnih potpora industriji, ali i malom i srednjem poduzetništvu. Tako je za 2012. godinu predviđen ukupni iznos od 376 mil. kn bespovratnih potpora malom i srednjem poduzetništvu za podizanje konkurentnosti, dok je u 2011. godini za potpore projektima ulaganja u podizanje tehnološke opremljenosti u različitim sektorima prerađivačke industrije bio namijenjen iznos horizontalnih potpora od ukupno 100 mil. kn.

U tijeku je izrada Nacionalne strategije inovacija 2013-2020, s pripadajućim Akcijskim planom, kojima se predviđaju konkretnije mjere poboljšanja konkurentnosti hrvatske industrije putem primjene inovativnih novih znanja, tehnologija i proizvoda, pronalaženja novih tržišta, te jačanje međunarodne konkurentnosti hrvatskog gospodarstva u uvjetima izlaska iz financijske i gospodarske krize kroz snažnu podršku procesima Internacionalizacije hrvatskog gospodarstva te kroz jačanje konkurentskih kapaciteta domaćih tvrtki.

Unapređenje industrijske politike poticanjem konkurentnosti kroz razvoj novih proizvoda, njihovo verificiranje i usklađivanje s normama, kroz uvođenje novih tehnologija, uvođenje novih ili postojećih proizvoda na nova tržišta, poticajnom politikom za primjenu inovacija kroz suradnju sa znanosti doprinosi učinkovitijem industrijskom razvitku i restrukturiranju te upravljanju programima poticanja sektora u industriji kao i sveukupnom rastu i razvoju hrvatskog gospodarstva.

Od 2013. godine Republika Hrvatska postaje punopravna članica Europske Unije što će imati utjecaja i na povećanje priljeva direktnih stranih investicija. Naime, dobar dio zemalja „nove Europe“ osjetio je povećan priljev FDI-a u godinama, kada je postala poznata njihova sudbina u okviru EU i datum ulaska. Za istaknuti je prednost za ulagače kojima ulaganje u RH može predstavljati strateški cilj prodiranja na inozemna tržišta do kojih se lakše dopire preko zemlje primatelja, koja primjerice ima sklopljene ugovore o slobodnoj trgovini sa drugim, okolnim zemljama. Republika Hrvatska pouzdan je gospodarski partner sa značajnim ulagačkim potencijalom, a uz povoljan geografski položaj, stranim ulagačima nudi kvalitetnu i motiviranu radnu snagu, suvremenu infrastrukturu te omogućuje sigurnost poslovanja.

III. U cilju povećanja zaposlenosti, Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, u okviru svoje nadležnosti, provedbom postojećih i novih zakonskih instituta te planiranjem i uređenjem aktivnih mjera politike zapošljavanja koje izravno provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje, potiče poslodavce da planiraju i lakše otvore radna mjesta, a nezaposlene osobe da se lakše i brže uključe u svijet rada putem stjecanja radnog iskustva, obrazovanja, uključivanja u poslove nakon dugotrajne nezaposlenosti i slično.

Međutim, valja naglasiti da Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Hrvatski zavod za zapošljavanje ne otvaraju nova radna mjesta. Naime, otvaranje novih radnih mjesta je prava mjera kojom se nezaposlenost može učinkovito smanjiti, ali ona pripada u djelokrug ministarstava nadležnih za gospodarstvo i za poduzetništvo. Ministarstvo gospodarstva i Ministarstvo poduzetništva vrlo intenzivno rade na novim investicijama i poticanju poduzetništva u cilju postizanja gospodarskog rasta, a jedino gospodarski rast može potaknuti otvaranje novih radnih mjesta, odnosno smanjiti nezaposlenost.

Kako bi se spremno dočekalo pokretanje hrvatskog gospodarstva, Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Hrvatski zavod za zapošljavanje će mladim ljudima i svima onima koji su nezaposleni, omogućiti stjecanje novih radnih iskustava te podizanje njihove zapošljivosti, putem slijedećih zakonskih rješenja i mjera.

Zakonom o poticanju zapošljavanja, koji je stupio na snagu 31. svibnja 2012., a kojim se proširuju već postojeće mjere aktivne politike zapošljavanja, žele se postići slijedeći ciljevi:

1. Potaknuti poslodavce na lakše zapošljavanje kroz dodatno smanjenje cijena rada. Naime, prošireno je dosadašnje područje olakšica (oslobađanje od svih doprinosa na plaću) na zapošljavanje ne samo mladih osoba bez iskustva, već i mladih osoba koje imaju do jedne godine evidentiranog staža

u mirovinskom osiguranju kao i na dugotrajno nezaposlene osobe koje su duže od dvije godine u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Osim toga, produžena je mogućnost korištenja istih olakšica za navedene, proširene ciljne skupine s jedne na dvije godine. Radi se o olakšici od 15,4% na plaću (doprinos za zdravstveno osiguranje, zaštitu na radu, za zapošljavanje i za zapošljavanje osoba s invaliditetom). Korištenje olakšica vezano je samo za osobe koje su najmanje tri mjeseca u evidenciji Zavoda, odnosno za dugotrajno nezaposlene osobe dvije godine jer u ovom trenutku zbog velikog broja nezaposlenih na samoj evidenciji Zavoda te osobe moraju biti prioritet. Nadalje, postavljeni su i dodatni uvjeti za poslodavce te oni ne mogu koristiti olakšice nakon dvije godine, ako iste osobe za koje su već koristili olakšice ne zadrže u radnom odnosu. Poslodavci inače navedene olakšice mogu koristiti samo ako isplaćuju plaće, doprinose i poreze i ako ne otpuštaju radnike zbog poslovno uvjetovanog otkaza. Ujedno je Zakonom o poticanju zapošljavanja regulirano da poslodavci koji su počeli koristiti olakšice po drugim posebnim propisima prije stupanja na snagu ovog zakona, ne mogu koristiti olakšice za istu osobu i po ovom Zakonu. Nadzor i kontrolu nad provedbom, u povezanom djelovanju obavljaju Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski zavod za mirovinskog osiguranje, Državni inspektorat i Porezna uprava.

2. Postojeća mjera za povećanje zapošljivosti mladih osoba bez iskustva kroz stručno osposobljavanje za rad u trajanju od jedne godine proširena je i na zvanja za koje nije potrebno polaganje stručnog ispita i na mogućnost korištenja iste od strane privatnih poslodavaca. Osposobljavanje za obrtnička zanimanja produženo je na dvije godine što je važno za vezane obrte i mogućnost polaganja majstorskog ispita. Nezaposlena osoba sama odlučuje da li će takav oblik jačanja svojih kapaciteta prihvatiti ili neće prihvatiti. Ako prihvati, ide joj radni staž, sva prava iz rada osim prava na plaću te joj za to vrijeme država isplaćuje novčanu pomoć od 1.600,00 kn. Isto tako, ako želi, osoba može prekinuti takav oblik stručnog osposobljavanja, posebno ako dobije ponudu za zapošljavanje u pravi radni odnos. Ova mjera nije namijenjena poslodavcima već nezaposlenim osobama koje same odlučuju hoće li ili neće prihvatiti stručno osposobljavanje. Korist je dvostrana jer mlada osoba kroz rad stječe nova znanja, vještine i kompetencije, a poslodavac „mlade snage“ u svom radnom okruženju. Posebno moramo istaknuti da ova mjera nije mjera za zapošljavanje već poticanje zapošljivosti i konkurentnosti mladih osoba na tržištu rada za buduće zapošljavanje. Mjeru po vrlo strogim kriterijima prati i nadzire Hrvatski zavod za zapošljavanje, a ne mogu je koristiti poslodavci koji ne isplaćuju plaće, doprinose i poreze i koji zbog poslovno uvjetovanih razloga otpuštaju radnike. Nadalje, poslodavac mora osigurati i platiti mentora i stručni ispit (ako je obavezan) te napraviti kvalitetan program stručnog osposobljavanja. Mlada osoba koja uoči da se njezino osposobljavanje ne provodi po programu, može obavijestiti o tome Hrvatski zavod za zapošljavanje, pa se program može obustaviti uz novčane sankcije prema poslodavcu (od 50.000,00 do 100.000,00 kn). Uređena je i mogućnost izravnog nadzora (bez posebne najave poslodavcu) od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

3. Ovim Zakonom pojednostavljen je način sezonskog zapošljavanja u poljoprivredi i to dnevnim radnim angažiranjem u vrijeme kada to poslodavcu s obzirom na vremenske uvjete najviše odgovara i plaćanjem doprinosa kroz dnevni vrijednosni kupon. Time je znatan dio dosadašnjeg „crnog tržišta rada“ legaliziran, a poslodavcima olakšano zapošljavanje. Na tim poslovima mogu biti angažirane i nezaposlene osobe (koje se neće brisati iz evidencije HZZ-a) kao i umirovljenici kojima je ovim Zakonom omogućen legalni rad na tim poslovima bez prekida statusa umirovljenika jer se radi o privremenim odnosno povremenim poslovima koji mogu u jednoj godini trajati najduže 90 dana i odvijaju se na dnevnoj razini te se ne radi o bitno visokim iznosima dnevnica i ukupnoj zaradi za 90 dana u godini.

Posebno moramo istaknuti već postojeće mjere aktivne politike zapošljavanja koje provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje, a koje su usmjerene prema stvaranju uvjeta kod poslodavaca za zapošljavanje skupina nezaposlenih osoba koje su u nepovoljnom položaju na tržištu rada, njihovom obrazovanju, podizanju razine zapošljivosti, motiviranosti za traženjem stalnog zaposlenja, kao i očuvanju radnih mjesta. Navedene mjere sastavni su dio Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja čiji ciljevi su utvrđeni Zajedničkim memorandumom o prioritetima politike zapošljavanja u Republici Hrvatskoj iz 2008. godine. Zajedničkim memorandumom o prioritetima politike zapošljavanja u Hrvatskoj određeni su ciljevi i prioritetna područja djelovanja, kao i ciljne skupine za primjenu mjera aktivne politike zapošljavanja.

Ključni prioriteti aktivne politike zapošljavanja su: povećanje stope participacije žena primarne dobne skupine (posebice onih s niskim ili neodgovarajućim vještinama), povećanje stopa participacije starijih osoba, povećanje stope participacije mladih ljudi, rješavanje problema dugotrajne

nezaposlenosti, smanjenje nesrazmjera vještina na tržištu rada, poboljšanje prilagodljivosti radnika i poduzeća, povećanje ulaganja u ljudski potencijal kroz bolje obrazovanje i vještine, dobro upravljanje i izgradnja administrativnih kapaciteta. U skladu s tim prioritetima, intervencije aktivne politike u smislu motiviranja, obrazovanja i sufinanciranog zapošljavanja usmjerene su prema ženama primarne dobi nižeg ili neadekvatnog obrazovanja, nezaposlenim osobama (50+) i zaposlenim osobama kojima prijeti gubitak zaposlenja, mladim osobama koje su ispale iz sustava srednjoškolskog obrazovanja, mladim osobama bez radnog staža, dugotrajno nezaposlenima uz posebno isticanje osoba s invaliditetom, žrtvama obiteljskog nasilja, samohranim roditeljima, liječenim ovisnicima, hrvatskim braniteljima, kao i osobama romske nacionalne manjine.

Mjere iz nadležnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje dijele se na potpore za zapošljavanje, potpore za usavršavanje te na mjere koje se ne smatraju državnim potporama, a usmjerene su na obrazovanje nezaposlenih osoba prema potrebama tržišta rada, stručno osposobljavanje za rad mladih osoba bez radnog iskustva, zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih osoba u programima javnih radova te očuvanje radnih mjesta u uvjetima u kojima poslodavac uvodi program rada u punom radnom vremenu u trajanju kraćem od 40 sati tjedno.

Potpore za zapošljavanje spadaju u kategoriju državnih potpora za zapošljavanje te su u skladu sa Zakonom o državnim potporama („Narodne novine“ broj 140/2005) i Uredbom Komisije (EZ-a) BR.800/2008. Imaju obilježja horizontalnih potpora usmjerenih svim poduzetnicima koji zapošljavaju osobe u nepovoljnom položaju na tržištu rada, ali isključuju poduzetnike u teškoćama. Poslodavcima koji zadovoljavaju određene uvjete i kriterije dodjeljuju se potpore za zapošljavanje mladih osoba bez radnog iskustva (do 25 godina osobe srednje stručne spreme i do 29 godina osobe visoke stručne spreme), dugotrajno nezaposlenih osoba, osoba starijih od 50, osoba s invaliditetom i posebnih skupina nezaposlenih osoba. Analizom iz Zajedničkog memoranduma utvrđeno je da su navedene skupine u osobito nepovoljnom položaju na tržištu rada, što zbog nedostatka iskustva, što zbog nedostatka određenih znanja, vještina i motiviranosti za zaposlenjem.

Osim potpora za zapošljavanje, poslodavcima Hrvatski zavod za zapošljavanje već duži niz godina dodjeljuje i **potpore za usavršavanje s ciljem obrazovanja radnika** dugotrajno zaposlenih kod poslodavca koji uvodi nove tehnologije, više standarde i proizvodne procese za radnike starije od 50 godina, koji se teže snalaze u promjenjivim uvjetima, kao i za novozaposlene radnike u zanimanjima u kojima na lokalnom tržištu rada nedostaje kvalificirane radne snage pa ih je potrebno uvesti u posao i osposobiti za određeno radno mjesto. Mjera osigurava poslodavcima kvalificiranu radnu snagu, kao i usklađivanje sa zahtjevima tržišta i održavanje konkurentnosti, a djeluje preventivno u svrhu zadržavanja postojeće zaposlenosti. Radnici uspijevaju sačuvati radno mjesto, a nadograđuju svoja znanja i vještine čime si povećavaju zapošljivost u slučaju da ipak izgube sadašnji posao.

Mjera Obrazovanje nezaposlenih je mjera kojom se utječe na povećanje razine znanja i vještina nezaposlenih osoba i na smanjenje nerazmjera ponude i potražnje na lokalnom tržištu rada. Nezaposlene osobe se, ovisno o stručnoj spremi, uključuju u programe osposobljavanja, prekvalifikacije ili stručnog usavršavanja za zanimanja koja su vrlo tražena na lokalnom tržištu rada, što doprinosi njihovom bržem zapošljavanju po završetku obrazovnog programa, a istovremeno zadovoljava se potražnja na tržištu. Navedenom mjerom također se utječe na razvoj stavova o potrebi cjeloživotnog obrazovanja.

U programima javnih radova društveno korisnim radom potiče se zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih i ostalih skupina koje su u nepovoljnom položaju na tržištu te se potiče njihova socijalna uključenost i utječe na razinu njihove zapošljivosti, motiviranosti i stjecanje radnih navika i kompetencija koje su zbog dugotrajne nezaposlenosti možda izgubili. Riječ je o direktnom stvaranju poslova, kratkoročnom zapošljavanju u programima društveno korisnog rada koje ne doprinosi samo povećanju motiviranosti i zapošljivosti nezaposlene osobe nego i njenoj socijalnoj uključenosti, a od koristi je i za lokalnu zajednicu.

Mjera Potpora za očuvanje radnih mjesta usmjerena je na radnike zaposlene kod poslodavca koji uvodi rad u punom radnom vremenu kraćem od 40 sati tjedno. Tim radnicima Zavod nadoknađuje do 20% razlike neto plaće prije i nakon uvođenja Programa rada u punom radnom vremenu kraćem od 40 sati tjedno. Radnici tako uspijevaju zadržati svoje radno mjesto, kao i dio neto plaće, a istovremeno se poslodavcu omogućava prevladavanje poslovnih poteškoća i zadržavanje radnika.

Sve aktivne mjere zapošljavanja su usmjerene ka jednom cilju, a to je da ljudi koji su u ovom trenutku nezaposleni to vrijeme iskoriste za stjecanje novih znanja i za podizanje vlastite zapošljivosti do trenutka otvaranja novih radnih mjesta. S tim u vezi moramo istaknuti da je Vlada RH u državnom proračunu za 2012. godinu izdvojila 27,5% više sredstava u odnosu na 2011. odnosno osigurala 358 milijuna kuna za aktivne mjere zapošljavanja, a razmatra se i mogućnost te način korištenja financijskih sredstava Europskog socijalnog fonda u novom ciklusu mjera aktivne politike zapošljavanja za razdoblje 2013.-2014. Od rada i zapošljavanja pa makar i privremenog karaktera korist ima i država i pojedinac. Država kroz poreze, prireze, veću potrošnju, manje korištenje socijalnih naknada i pomoći, a nezaposlene osobe kroz socijalno uključivanje, razvijanje znanja i vještina, bolju egzistencijalnu poziciju. Posao je uvijek najbolji i za državu najisplativiji oblik socijalne politike.

